

Asia: VN/2646/2024

Lausuntopyyntö Pohjoisen Suomen ohjelmaluonnoksesta

3.1 Kestävä kasvu ja uudistavat investoinnit

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Ohjelmassa on paljon Pohjoisen Suomen kasvua edistäviä konkreettisia toimenpiteitä.

3.2 Puhdas energia ja digitaalinen puhdas kasvu

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Kaiken kaikkiaan kannatettavia toimenpiteitä.

3.3 Kestävä matkailu

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Matkailuvero on erittäin kannatettava ja tärkeä toimenpide matkailun kestävän kehityksen ja sosiaalisen hyväksynnän näkökulmista. Matkailuvero on yleisesti käytössä useissa Euroopan maissa ja näin ollen kansainväliset matkailijat ovat tottuneet matkailuveron keräämiseen ja ymmärtävät sen merkityksen. Matkailuveron tuottoa käytetään mm. matkailun negatiivisten vaikutusten hallitsemiseen ja matkailun kestävän kehittämisen toimenpiteisiin. Matkailuveron pilotointi on kuitenkin suunniteltava huolellisesti. Keskeistä on, että matkailuveropilotti tulee voida toteuttaa samalla tavalla kuin ko. vero kerätään muissa Euroopan maissa. Tämä edellyttää poikkeamista Suomen nykyisestä verolainsäädännöstä siten, että matkailuveron tuotto on pystyttävä hyödyntämään sillä alueella, jolta se on kerätty ja suuntaamaan niihin kohteisiin, jotka ko. alue näkee tärkeimmiksi. Vain tämän menettelyn avulla matkailuveron hyödyt ja haasteet voidaan arvioida luotettavasti vaikutustenarvioinnin kautta ja matkailuvero voi saavuttaa laajaa hyväksyntää myös matkailuelinkeinon piirissä. Pyrkimys sovittaa matkailuvero nykyiseen lainsäädäntöön yhdeksi veroksi muiden joukkoon johtaa pilotoinnissa vääriin tuloksiin, vääriin johtopäätöksiin ja lopulta pilotin epäonnistumiseen. Esitämmekin, että matkailuveropilotti toteutetaan nykyisestä verolainsäädännöstä poikkeamalla.

Matkailuliikenteen kehittäminen vaatii edelleen toimenpiteitä erityisesti joukkoliikenteen ja liikennepalvelujen kehittämisen näkökulmista. Hankkeella on toteutettu esim. kestävän liikenteen strategia Tunturi-Lappiin, mutta vastaavia, seutukuntaakohtaisia strategioita tarvittaisiin muuallekin Lappiin, sillä kokonaiskuva liikenteen palveluista on vielä hajanainen. Tavoitteena tulee olla kestävien ja resurssiviisaisten liikennepalvelujen kehittäminen siten, että sekä matkailijoiden että paikallisliikenteen tarpeet tulevat huomioiduksi. Matkaketjujen ja joukkoliikenteen kehittämiseen tulisi luoda kannustinjärjestelmiä.

3.4 Osaaminen ja työvoiman saatavuus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Todellā tärkeitä toimenpiteitä. Pohjoisen asunto-ohjelman toteuttaminen on ihan kriittinen toimenpide, joka läpileikkaa myös muita Pohjoisen ohjelman teemoja. Asuntopula on tällä hetkellä yksi Pohjoisen kasvun pullonkaula, jonka vauhdittamiseksi tarvitaan valtion toimenpiteitä.

Myös opintolainojen hyvityskokeilu olisi tärkeä toimenpide Pohjoisen harvaanasutulle alueelle. Kokeilua puoltavia keskeisiä seikkoja ovat mm. myönteiset

kokemukset Norjan erityistukialueen opintolainahyvityksestä ja opiskelijakyselystä saadut tulokset, joiden perusteella opiskelijat kokivat Norjan mallin mukaisen alueellisen opintolainahyvityksen

kannustavan muuttamaan harvaan asutuille alueille. Itä-Suomen yliopistossa v.2022 tehdyn selvityksen mukaan, ei noussut

esiin sellaisia lainsäädännöllisiä esteitä, jotka kokonaan estäisivät alueellista opintolainahyvitystä

koskevan kokeilun toimeenpanon. Kokeilua puoltavia keskeisiä seikkoja ovat mm. myönteiset

kokemukset Norjan erityistukialueen opintolainahyvityksestä ja opiskelijakyselystä saadut tulokset, joiden perusteella opiskelijat kokivat Norjan mallin mukaisen alueellisen opintolainahyvityksen

kannustavan muuttamaan harvaan asutuille alueille Kokeilua puoltaa myös se,

että alueellisen opintolainahyvityksen vaikutukset lopullisiin muuttopäätöksiin eivät ole etukäteen tiedossa. Kokeilu on ainoa tapa saada selville toimenpiteen teho ja ohjausvaikutus.

Ohjelmaluonnoksesta sidosryhmiemme kanssa käydyssä keskusteluissa on tuotu esille, että työvoiman saatavuuden näkökulmasta toimenpiteitä tulisi kohdentaa myös ns. suorittavan tason työvoiman saamiseksi Pohjoiseen, tällä hetkellä esimerkiksi Lapissa on suurin pula ns. suorittavasta työvoimasta, ei niinkään korkeakoulutetuista.

3.5 Turvallisuus, huoltovarmuus & omavaraisuus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Pohjoisen Suomen strateginen merkitys korostuu tässä geopolitisessa tilanteessa. Arktisten luonnonuhkien osaamiskeskus Polariksen osalta on tärkeää ottaa Pohjoisen alueen tutkimuslaitokset mukaan verkostoyhteistyöhön. Polariksen osalta on lisäksi huomioitava, että Pohjoisen alueella on runsaasti myös kylmätetausosaamista, voisiko tätäkin hyödyntää Polaris-verkostoyhteistyössä. Toteutuessaan Polaris-keskus voi tuottaa laajasti Pohjoista aluetta hyödyttävää tutkimustietoa.

3.6. Saavutettavuus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Laajakaista on kriittistä infraa, jonka rahoitusmallia on ehdottomasti uudistettava, jos halutaan Pohjoiseen Suomeen kattavat laajakaistayhteydet ja sitä kautta mahdollistettua pohjoisten elinkeinojen kasvun, mutta yhtä lailla pohjoisessa asuvien yhdenvertaiset oikeudet ja mahdollisuudet käyttää digitaalisia palveluja.

3.7 Pohjoinen yhteistyö

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Pohjoismainen yhteistyö on todella tärkeä teema, joka läpileikkaa kaikkia pohjoisen ohjelman teemoja. Yhteistyön alle olisi voinut koota ehkä vieläkin konkreettisempia toimenpiteitä, Pohjoisen yhteistyön ohella tarvitsemme tässä maailmanpolitisessa tilanteessa myös arktisen alueen yhteistyötä. Tarvitaan valtiojohtoista alueet mukaan ottavaa yhteistyötettä niin puolustuksellisissa kuin muunkin kehittämiseen liittyvissä toimenpiteissä arktisella alueella. Arktisuus tulisi näkyä vahvemmin pohjoisessa ohjelmassa.

Muut huomiot ohjelmaluonnoksesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Ohjelmassa on kokonaisuutena melko hyvin säilytetty "lentokorkeus", kuitenkin konkreettisia unohtamatta. Kuitenkin ohjelman toimenpiteitä kokonaisuutena arvioitaessa ja mahdollisia priorisointeja toimeenpanon osalta tehtäessä, tulisi tarkastella yksittäisen toimenpiteen vaikuttavuutta ja toteutusmahdollisuuksia koko Pohjoisen Suomen alueella.

Toisena huomiona: Olisiko mahdollista liittää myös Pohjoisen Suomen ohjelmaan Itäisen Suomen ohjelmassa laajemmin esitelty Datahuoneraportti?

Takkula Hannu
Lapin liitto

Knutars Heli
Lapin liitto